

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

IN ROBERTI|| BELLARMINI SOCIETA-||TIS IESV, SECUNDVM TOMVM||
CONTROVERSIARVM,|| TRIPLEX INDEX:|| - PRIMVS scriptorum omnium in
hoc volumine|| citorum;|| ALTER difficiliorum locorum sacræ Scripturæ||
passim expicatorum;|| TERTIVS verò præcipuarum rerum, ac
senten-||tiarum, quæ in omnibus illis ...

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

F.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54088](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-54088)

- Exorcismi ad quod genus cæremoniarum reuocentur. 1.316
 Exorcismi habent spirituales effectus. 1.318
 Exorcismi non gignunt fidem in infantibus, vt somniauit Lutherus. 2.69. & 73
 Exorcizandi sunt paruuli ante baptismum. 1.318
 Exorcizandi officium ordinarium in Ecclesia. 2.132

F.

S. Fabianus.

- S. FABIANVS Papa, & martyr apertè dicit, Christum ipsum instituisse, vt Chrisma conficeretur ex oleo admixto balsamo. 2. 178. defenditur idem sanctus à mendacio Martini Kemnitij. 2.189
 FACERE aliquando accipitur pro sacrificare. 3.696
 FACVLAVNA, quomodo posset illuminare totum mundum. 3.299
 FESTI dies, & dies naturales, apud Hebræos diuerso modo considerantur. 3.458.463
 Festi dies additi à synagoga, absque institutione diuina. 1.323. & 341
 Festorum dierum translatio apud Hebræos an fieri poterat. 3.453.454.459

- Festus dies Corporis Christi. 3.445.606.610.611.612
 Festus dies sanctorum Innocentium. 2.33
 De diebus festis fuerunt olim dissensiones in Ecclesia. 1.326
 Nouos dies festos introducere licet Ecclesiæ, neque ulli inueniuntur in Testamento nouo ab ipso Christo instituti, vel imperati. 3.611
 Die festo solenni Hebræorum fuit occisus Christus. 3.458
 Dies octauus in festis, quæ habent octauam, vocari posset dies festus secundo primus. 3.461
 FIDELES dicimur ab habitu fidei, non ab actu. 2.77
 Fideles sunt vnum inter se per fidem. 3.191
 Fideles post baptismum propriè dici solent credentes. 4.263
 Fidelibus tantum notum est Sacramentum Eucharistie. 3.242

Fides.

- FIDES figurata per herbam hyssopi. 1.196
 Fides in intellectu. 1.270. 2.77

- Fides est lumen cordis. 2.77
 Fides est remedium ad salutem necessarium. 2.75
 Fides non potest oriri in mente, nisi ex diuina reuelatione,
   quæ quidem, aut imminetè sit à solo Deo, aut per organum
   verbi prædicati, aut lecti. 2.72
 Fides cordis, & confessio oris. 2.17
 Fides ita est donum Dei, ut neque contritione, quæ ex fide na-
   scitur, neque vlo alio opere, tanquam ex merito possit ac-
   quiri. 4.10
 Fides, quamvis informis, donum Dei est; & est iustificationis
   initium, & iustitiae fundamentum. 4.200
 Fides potest esse sine charitate, & proinde homo cum vera fi-
   de potest damnari. 2.91
 Fides sola non operatur in martyrio, & pœnitentia. 2.38
 Fides actualis nulla in rigore necessaria est ad baptismum nec
   suscipientis, nec dantis, nec offerentis. vide hæresim Lu-
   theri, requirentis actualē fidem in paruulis, qui bapti-
   zantur. quæ confutatur variis in locis. 1.63.74.99.108.183.
   216.220. & præsertim. 68.72. & seq.
 Non tamen sine vlla fide iustificantur infantes. 2.73. sed in
   baptismo infunditur eis habitus fidei, spei, & charitatis. 2.
   74. & fidei Sacramentum habent, licet non habeant fidem
   actualē, vnde fidei actualis & propriæ defectum, supplet
   Sacramentum. 2.62
 Fidei Sacramentum dicitur baptismus. 3.243. & 244
 Non dantur vlli noui motus, & inclinationes similes acti-
   bus fidei in baptismo paruolorum. 2.73
 In fide Ecclesiæ baptizantur infantes. 2.78
 Fides aliena, quid prōfit infantibus. 2.79
 Fides in adultis requiritur ut dispositio ad Sacramentum fru-
   ctuosè percipiendum, in corumque iustificatione. 1.108.
   178.180.183.189.209.210. & 220. 4. pag. 9. est etiam disposi-
   tio ad baptismum. 1.189
 Fides & motus internus non efficiunt gratiam; sed ipsum Sa-
   cramentum ut instrumentum Dei. licet & fides & motus
   internus in adultis requiratur. 1.178. & seq. & 196
 Fides & pœnitentia requiruntur in suscipiente Sacramenta,
   & qua de causa. 1.178.180.183
   Fides

- Fides & pœnitentia iustificant, vt dispositiones, vel ut caussæ
meritoriae de congruo. 1. 220
- Fides, & pœnitentia cooperantur ad impetrandam remissio-
nenem peccatorum. 4. 410
- Fides suscipientis Sacraenta, & rectus usus. 1. pag. 8. 9. 10. 11.
& 176
- Fides Sacramenti cum voto eiusdem quando sufficit. 1. 216
- Fides & Sacraenta quomodo videantur paria. 1. 220
- Fides & probitas Ministri non requiritur, ut Sacraenta effi-
cacia esse possint. 1. 145. & seq. item 179
- Fides & memoria baptismi suscepti, non dimittit peccata. 2.
101. 102. 103. 104
- Quæ fides requiratur in baptismo. 2. 78
- Fides sine operibus quomodo prospicit. 3. 340
- Fides quæ per dilectionem operatur dicitur sola valere, quia
sola perfectè iustificat, & saluat. 4. 201
- Fides quæ petit remissionem peccatorum, & inchoat iustifi-
cationem, aliquid valet. 4. 201
- Fides dici potest manus nostra, & quomodo. 1. 223
- Fides non dat virtutem mundandi elementum, sed solùm diipo-
nit subiectum. 1. 107..124. & 178
- Sed verbū ut est res spiritualis, & sola fide cognoscibilis dat
virtutem elementum. 1. 107
- Fides quem locum habeat in negotio iustificationis. 4. 37. Si-
ne fide non contingit iustificatio. 2. 74. 4. 49. Hæc proposi-
tio: Fides meretur iustificationem, ab Augustino retracta-
ta non fuit, ut quidam volunt. 4. 190. meretur autem iusti-
ficationem de congruo. 4. 190
- Fidei actibus, cum speciali Dei auxilio factis, mereri possumus
aliquo modo remissionem peccatorum, & gratiam
bene operandi. 4. 189
- Fides excitatur per verbum, per scripturam, & concionem. 1.
165. & 189. & 210
- Fidei Catholicæ amplitudo & dignitas. 1. 14
- Fidei confessio distinguit populum Dei ab aliis. 1. 141
- Fidei dogmata quomodo examinanda. 1. 144
- Fidei veræ caussa est, audire verbum Dei. 1. 189
- Fidei articuli in symbolo Apostolorum. 1. 290
- Fidei professio exterior Deo placet. 1. 329

- Fidei æternæ professio[n]es sunt baptis[n]us, & cœna Domini. 2.62
Fidei professio est vna ex cæremoniis, quæ fit catechumenis. 2.137
Fidei contactus, vbi significatus. 3.131
Fidei nostræ mysteria, quæ Philosophi impossibilia iudicabant, fideles verissima esse credunt. 3.283
Fidei firmus assensus ad ea omnia, quæ Deus verbo suo reuelauit, p[ro]cenitentiam antecedere debet. 4.p[er]ag.9.17.&23
Fidei initium non est ex nobis. 4.190
Fidei vis maior infidelitate. 2.23
Fidei nihil tribuitur in scriptura, quod non tribuatur etiam Sacramentis. 1.197
Fidem solam Hæretici in particulari dicūt esse dispositionem ad Sacramentum Eucharistiæ dignè sumendum, & nihil aliud requiri. 3.518. & seq. & 529. vide quæ dicuntur contra hoc. 3.531
Item fidei excitandæ instrumentum præter baptismum, & verbum Dei, volūt esse Eucharistiam passim refellitur hæc ipsorum cantilena. vide 3.149. 150. & 512. & nullum alium fructum requirunt in Sacramentis, præter istam excitacionem, vel confirmationem fidei. 3.553.556. & 609
Item per fidei excitationem quæ fit in concionibus volunt remitti peccata. 4.55.56
Fidem proponentis auctoritas, miraculis confirmatur. 1.59
Fidem nō posse consistere cum vlo peccato mortali, & contra peccata destruere fidem. similiter posse hominem, dum peccat, retinere fidem, & per hoc non amittere gratiam etiam presentem, sunt varia hæreses quæ confutantur. 2.89.90
Fide simpliciter caret, qui in vno articulo hæreticus est. 1.288
Fide nisi recipiantur nostra Sacra[m]enta, non potest impleri eorum promissio. 1.250
Fide illustrante credimus Christum Dominum in Eucaristia. 391.243
Fide & intelligentia, à Deo inspirata, debent accipi verba explicantia, & tradentia res diuinæ. 3.127
Multis mysteriis fidei hoc est commune, vt tantum habeamus

- mus ex scripturis esse aliquid, & tamen ignoremus modū.
1.174. vide præsertim. 1.224
- Sine fide virtutum opera, an censeantur bona. 3.114
- Ex fide proderant Sacra menta vetera. 1.229.241. & quomodo
veteres Patres fuerunt iustificati. 1.239.236.250
- Ad fidem exercitium valent cære monia Ecclesiasticæ. 1.327
- Ad fidem confirmandam rerum inuisibilium, satis est si exter-
num signum verè percipiatur, etiam si non sequatur effe-
ctus eius signi, vt est res naturalis. explicatur exemplo. 3.401
- Ad fidem prima vocatio. 3.531
- Per fidem etiam homo generatur spiritualiter. 1.284
- Per fidem & charitatem Deus in nobis habitat. 2.77
- Per fidem manducauerunt Christum Patres veteres. 3.38.41
- Operatio, qua mentes nostræ excitantur ad fidem, in men-
tibus nostris est. 3.235
- Initiatio quædam fidei, non est ratio, cur baptismus repeti
non possit. 1.279

Figura.

- FIGVRAM corporis sui, quomodo dicatur Christus dedisse.
3.160
- Figuram implere, non est illud ipsum quod lex præscribit a-
gere, sed aliquid aliud ei substituere excellentius, ad quod
significandum figura illa præcessit. 3.665
- Figuræ variis modis perscripturas possunt explicari. 3.669
- Figuræ ac typi aliarum rerum Sacra menta dici possunt lar-
go modo. 1.295
- Figuræ, siue signa, & verba, nullam vim naturalem habent ali-
quid efficiendi. 1.110
- Figuræ non quælibet dicuntur antitypa, sed illæ tantum, que
nihil ferè differunt à veritate. 3.204.206. vide 1.36
- In figura omnia contingebant Iudæis. 1.48.195.3.561
- Per figuræ, & typos externos legis, sapissimè in scriptura de-
scribuntur res futuræ, & quando, & quomodo. 3.682
- Figurata verba, vbi locum non habent. 3.60. & seq.
- Figurata testimonia scripturæ, quia possunt variis modis ex-
poni, non faciunt fidem, nisi ex alio loco scripturæ certo
constet, quemadmodum sint accipienda. 3.669
- Figuratum figuræ respondere debet. 3.561

Filius

Filius Dei.

Vide v. C H R I S T V S.

- F**I利US DЕI quomodo vocetur repræsentator. 3.158
Filius Dei est in Patre naturaliter per diuinitatem. 3.190.191
& 192
Filius Dei secundum Spiritum viuit propter Patrem, quia vita Patris, quæ Spiritus est, verè tribuitur Filio. 3.191
Filius Dei dedit nobis eundem honorem, quem habet ipse à Patre, hoc modo, quia fecit ut essemus vnum cum illo, per mysterium Eucharistiae, sicut ipse est vnū cum Patre. 3.193
Filium Dei ex Patre generari, sine vlla paternæ substantiæ diminutione, quomodo probet Hilarius. 3.307
Ad Filiū Dei diriguntur quædam collectæ in Missa. 3.850
Filij Abrahæ qui dicantur. 2.22
Filij iræ qui dicantur. 2.21
Filij qui nascuntur ex coniugio inter fidelē & infidelem, quomodo sancti dici possunt. 2.22. & 23
Filij licet Patri obedientiam, & reuerentiam debeat: tamen quando usum liberi arbitrij habent, liberi sunt, & sui juris, non minus, quam Pater, in iis quæ ad statum viræ pertinent. 5.204
Filij peccant quando sine iusta, & rationabili caussa parentibus insciis, vel inuitis matrimonia contrahunt. 5.208
Tribus modis potest intelligi, vt Pater dicatur Filiū cogere ad Matrimonium. 5.206
Filiorum mors quantoperè sentiatur à parentibus. 4.179.180
Pater irritare potest vota filiæ, quæ in domo parentum habitat, & adhuc est in ætate puellari. 5.212
Filiorum consensus, etiam si solus sit, ad Matrimonium firmum ac ratum efficiendum sufficit; nec potest à parentibus vel Magistratu eiusmodi Matrimonium irritari. 5.204
Filios Dei per gratiam nos facit vera Pœnitentia. 2.102. item charitas. 4.194. & hac de caussa discernuntur filij Dei à filiis Diaboli. 4.194

Formæ.

- F**ORMA sacramentalis sex modis variari potest. 1.115
Forma substantialis introducitur dispositionibus præmissis.
3.412.413 1.115
Vlti.

- Vltima dispositio ad formas naturales, natura tantum præcedit ipsas formas. 4.197
 Formæ solius mutatio dicitur à Græcis μεταμόρφωσις. 3.395
 Formam panis, nonnulli imponiti acceperunt externam figuram. 3.354
 Formæ verborum nunquam Sacramentum irritum reddūt, nisi re vera desit integritas substantialis: tamē aliunde potest contingere, ut cum sola corruptione accidentaliter non perficiatur Sacramentū, si is qui accidentaliter mutat formam velit introducere nouum ritum. 1.116
 Formas substanciales separatas, ponentes, reprehenduntur ab Aristotele. 3.413

Fornicatio.

- FORNICATIO quædam spiritualis dicitur idolatria. 5.
 137.154.176
 Ex causa fornicationis vxorem posse dimitti; duabus de causis Christus dixit. 5.154.&155
 lis qui fornicationis periculum timent, & liberi sunt, dicit Paulus, vt unusquisque vxorem suam habeat. 5.197
 Ob fornicationem spiritualem, videlicet infidelitatem, soluitur coniugium inter infideles contractum, quando alter conuertitur ad fidem, quia coniugium illud Sacramentum non erat. 5.184

Fractio.

- FRACTIO panis habetur sæpe in scriptura. 3.565.566.580.
 585.695.808.834
 Fractio hostiæ ad distribuendum, & ad significandum ordinatur. 3.814
 Fractio Sacramenti ad essentiam sacrificij Missæ non pertinet, sed solum ad integratatem. 3.757. Item est cæremonia. 3.841
 In fractione non consistit Sacramentum Eucharistiae. 3.427.
 428.431.432
 Fregit panem Dominus vel ante consecrationem, vel statim a consecratione. 3.754
 FRATER à fratre cur non distet longius in ordine cognationis transuerso, quām filius à patre in ordine recto. 5.253
 Fratris ad fratrem non esse transitum per patrem in linea transuersa

3.158
0.191
ia vi.
3.191
ipse a
o, per
3.193
iae di-
3.307
3.850
2.22
2.21
quo-
2.823
ramen
i iuris,
pertin-
5.204
arenti-
5.208
cogere
5.206
79.180
im ha-
5.212
im fir-
ntibus
5.204
2. item
ià fili-
4.194
1.115
missis.
Vlti-

- uersa cognationis, & quomodo corum distantia sit cognoscenda. ibid.
- F**RONS est locus pudoris. Ideo datur signaculum crucis in fronte in Sacramento Confirmationis, ut non erubescamus Dominum confiteri. 2.183. vide etiam 2.160.167.177.
- 191
- Frontis Chrismatio, an sit loco impositionis manuum Apostolorum. 2.188
- In fronte perficitur Confirmatio. 2.150.191

G.*Galatæ.*

- G**ALATAE defecerunt à fide semel accepta. 4.77
- G**EHENNAE timor, quam bonus & utilis. 4.225. usque ad
- 230
- Gehennæ pœna complectitur pœnam damni, pœnam sensus, & utriusque æternitatem. 4.343
- G**ENERATIO corporalis & spiritualis. 1.284

Gentiles.

- G**ENTILES quomodo dicantur fuisse sine Deo, sine Christo, sine spe, & sine promissionibus. 1.255
- Gentiles viri sancti ante Christi aduentum paucissimi erant. 3.679. vide 1.238. & 255
- Gentiles non putabant corpora post resurrectionem supra aetem ascensura. 3.315
- Gentiles cognoverunt Deum, sed non sicut Deum glorificauerunt. 3.680
- Gentes contraxerunt coniugia in gradibus prohibitis. 5.270
- Gentes omnes naturaliter abhorrent à coniugiis iure naturaliter prohibitis. 5.279. vide hos gradus. 3.277
- Gentiles consueuerant ad aras Idolorum discubere, & etiam de reliquiis immolatorum domi suæ conuiuum instruere. 3.707
- Gentiles ne nostris sacris interessent cauebant olim Christiani. 3.724
- Gentiles Monogamiam coluerunt. 5.135
- Gentilium sacra irridentur. 1.30
- Gentium vocatio ad fidem. 1.290
- Gentil.